

АНОТАЦІЇ

Бельмаз Я.М. Професійні характеристики викладачів вищої школи у США та Великій Британії

У статті показано структуру професорсько-викладацького складу ВНЗ США та Великої Британії; проаналізовано вимоги щодо діяльності американських та британських викладачів вищої школи; висвітлено деякі особливості роботи професорсько-викладацького складу в зазначених країнах.

Ключові слова: професорсько-викладацький склад, вищий навчальний заклад, професор, науковий ступінь.

Бондар О.В. Зміст поняття “інформаційна культура” у міждисциплінарному науковому дискурсі

Уточнено зміст поняття “інформаційна культура” в суспільному, особистісному, особистісно-професійному аспектах. Подано авторську дефініцію інформаційної культури.

Ключові слова: інформаційна культура, культура суспільства, культура особистості.

Буренко М.С. Компетентнісний підхід як парадигма професійної підготовки тренерів-викладачів

Проаналізовано погляди вітчизняних та зарубіжних авторів щодо тлумачення понять “компетентнісний підхід”, “компетенція” та “професійна компетенція”. Подано власні дефініції цих понять, а також структуру професійної компетентності тренера-викладача.

Ключові слова: компетенція, компетентнісний підхід, професійна компетентність, тренер-викладач.

Василенко М.Є. Змістовий алгоритм організації та проведення юридичної консультації

У статті розкрито зміст консультативної діяльності у праці юристів. Визначено професійні особливості юридичного консультування, охарактеризовано технології взаємодії юриста з клієнтами. З’ясовано вимоги консультативної діяльності до професійної підготовки студентів юридичних спеціальностей.

Ключові слова: юридичне консультування, юридичні професії, технологія консультування, етапи консультування, зміст консультативної діяльності.

Гринь Л.О. Сутність, зміст і структура вокальної підготовки майбутнього актора в системі фахової освіти

У статті розглянуто питання сутності вокальної підготовки актора у системі фахової освіти. Визначено, що метою навчання актора музично-драматичного театру за весь курс вокальної підготовки є оволодіння всіма вокально-технічними навичками та вироблення вміння застосовувати ці навички в майбутній практичній діяльності професії актора-вокаліста.

Ключові слова: актор-вокаліст, театральне мистецтво, постановка голосу, музична грамота, сольфеджіо.

Гусельникова С.В. Концептуальні підходи до визначення поняття інформаційної компетентності

У статті визначено концептуальні підходи до сутності поняття інформаційної компетентності у зіставленні з реаліями сьогодення. Проаналізовано відповідність змісту поняття інформаційної компетентності фахівців з міжнародного права їх професійній діяльності.

Ключові слова: інформаційна компетентність, інформаційна компетентність фахівців з міжнародного права, професійна діяльність фахівців з міжнародного права, інформаційна культура, інформаційна грамотність, інформаційно-технологічна компетентність.

Данченко І.О. Формування соціальної зрілості студентів вищих навчальних технічних закладів як необхідна умова реалізації особистості повноцінного життєзабезпечення

Статтю присвячено обґрунтуванню теоретико-методологічних основ формування соціальної зрілості студентів вищих навчальних технічних закладів та умов її реалізації в освітньому просторі. Ефективність процесу становлення соціальної зрілості студентів забезпечується комплексом організаційно-педагогічних умов, що передбачають соціально-професійну спрямованість освітнього процесу, проведення занять, спрямованих на самовизначення і саморозвиток особистості; створення психологічно сприятливого клімату і ситуації успіху для всіх суб'єктів освітнього процесу.

Ключові слова: соціальна зрілість, соціальна активність, соціальна позиція, позанавчальна пізнавальна діяльність.

Дяченко М.Д. Формування особистості майбутнього журналіста як архітектора власного професіоналізму

У статті здійснено спробу розкрити сутність поняття “журналістський професіоналізм”, висвітлено наукові погляди на проблему формування особистості майбутнього журналіста та його творчого саморозвитку під час професійної підготовки.

Ключові слова: журналіст, особистість, професіоналізм, самовдосконалення, саморозвиток, самореалізація, творчість.

Жабенко О.В. Нормативно-правове забезпечення підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів

У статті проаналізовано основні нормативно-правові акти, що регулюють підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів, виявлено та охарактеризовано невідповідності деяких їх положень у забезпеченні цього процесу.

Ключові слова: наукові та науково-педагогічні кадри, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів, аспірант, докторант, здобувач наукового ступеня.

Заскалста С.Г. Модернізація системи професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні

У статті розглянуто проблему модернізації системи професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні. Визначено основні фактори модернізації, до яких належать соціальні та економічні. З'ясовано, що шляхи модернізації професійної підготовки фахівців аграрної галузі визначені у нормативних документах.

Ключові слова: професійна підготовка, загальні тенденції, модернізація системи професійної підготовки фахівців.

Захаріна Є.А. Культурологічний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи

У статті розглянуто культурологічний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи, який потребує від студентів прагнення до високого професіоналізму, розвитку культурних якостей, здатності до самовдосконалення, становлення висококультурної і фізичної здорової особистості.

Ключові слова: культурологічний підхід, майбутні учителі фізичної культури, позакласна та позашкільна оздоровчо-виховна робота.

Кабак Ю.В. Реформування вищої інженерно-будівельної освіти України в період перебудови

У статті розкрито реформи, які були здійснені в інженерно-будівельній освіті України під час перебудови наприкінці 80-х рр. ХХ ст. Проаналізовано їх вплив на формування національної системи освіти.

Ключові слова: реформування освіти, перебудова, інтеграція.

Капченко О.Л. Педагогічна майстерність у спадщині І.Г. Ткаченка

У статті висвітлено бачення видатним українським педагогом другої половини ХХ ст. І.Г. Ткаченка сутності педагогічної майстерності вчителя та шляхів її формування. Підкреслено важливість творчого використання педагогічної спадщини І.Г. Ткаченка на сучасному етапі розбудови національної системи освіти України.

Ключові слова: педагогічна майстерність, педагогічна спадщина, сільський вчитель, культура вчителя, учитель-науковець, учитель-дослідник, педагогічна ерудиція, інтелектуальна освіченість.

Каракатсаніс Т.В. Чинники розвитку системи підготовки майбутніх учителів початкових класів у Великій Британії

У статті визначено та охарактеризовано чинники розвитку системи підготовки майбутніх учителів початкових класів у Великій Британії.

Ключові слова: учитель початкових класів, підготовка, початкова школа.

Квас О.В. Педагогіка “нового виховання” як реформаторський рух на зламі ХІХ і ХХ століть

У статті проаналізовано сутність руху реформ, який здобув назву “нове виховання”. Будучи критичним рухом, воно на початку свого існування характеризувалося значним не тільки педагогічним, а й суспільним радикалізмом. Провідною метою нової педагогіки стало вивчення природи дитинства та шляхів формування особистості протягом всього періоду дитинства. Основним постулатом педагогіки “нового виховання” було проголошено “педоцентризм” – педагогіку, яка виходить від дитини.

Ключові слова: нове виховання, реформаторська педагогіка, дитина, дитинство, педоцентризм.

Коваленко О.А. Закономірності та принципи навчання академічно обдарованих учнів початкової школи

У статті детально розкрито закономірності навчання академічно обдарованих учнів початкової школи. Визначено, що при навчанні академічно обдарованих учнів початкової школи необхідно враховувати не лише загальнодидактичні принципи, а й принципи евристичного навчання.

Ключові слова: закономірність навчання, принцип навчання, загальнодидактичний принцип, евристичний принцип.

Кокоріна Л.В. Порядок виявлення обдарованих учнів в Іспанії

Висвітлено процес виявлення обдарованих дітей в Іспанії. Розглянуто та охарактеризовано основні шляхи й засоби отримання інформації під час виявлення обдарованих дітей та визначено етапи останнього

Ключові слова: обдарованість, освіта в Іспанії, виявлення обдарованих, етапи виявлення обдарованих.

Коломійченко С.Ю. Навчання та розвиток обдарованих дітей як психолого-педагогічна проблема

У статті на основі аналізу вітчизняної й зарубіжної психолого-педагогічної літератури розглянуто особливості навчання та розвитку обдарованих дітей. Виділено різновиди програм, що орієнтовані на навчання обдарованих школярів (освіт-

ня, розвивальна й освітньо-розвивальна) та визначено основні вимоги, яким вона має відповідати.

Ключові слова: обдаровані діти, навчальні програми, принципи творчого розвитку.

Копитков Д.М. Психолого-педагогічне діагностування студентів щодо професійної готовності до практичної роботи

Проаналізовано методи психолого-педагогічного діагностування, що застосовуються у навчальному процесі та різних галузях науки і виробництва. Запропоновано тестові запитання з метою виявлення ступеня готовності до майбутньої виробничої діяльності фахівців з організації перевезень і управління на автомобільному транспорті.

Ключові слова: психолого-педагогічне діагностування, питання атестаційного тесту, шкала оцінювання.

Коробейнік В.А. Особливості самостійної роботи в системі фізичного виховання у ВНЗ

На основі аналізу літературних джерел розглядається питання особливостей самостійної роботи з фізичного виховання в межах цілісної системи організаційних форм і методів навчання у ВНЗ.

Ключові слова: мотивація, система, функціональні можливості, підготовленість, самостійна робота.

Кравченко І.В. Теоретико-методологічні основи формування моральних вчинків у дітей

У статті проаналізовано теоретичні основи формування морального вчинку, визначено його сутність та структура.

Ключові слова: дитина, моральний вчинок, поведінка.

Кравченко О.Г. Структура правової культури

У статті на основі аналізу наукової літератури розглянуто структуру правової культури, що включає такі елементи, як правова свідомість і правова поведінка. Виділено рівні правової культури.

Ключові слова: правова культура, правова свідомість, правова поведінка.

Крамаренко А.М. Соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти в соціально-філософському вимірі

У статті з'ясовано соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти у соціально-філософському вимірі. Проаналізовано соціально-філософську літературу з окресленої проблематики, визначено спільні та відмінні положення у наукових здобутках.

Ключові слова: цінності, соціоприродні цінності майбутніх фахівців початкової освіти.

Куліченко А.К. Соціокультурні детермінанти становлення поглядів В.Х. Кіпатріка (1871–1965) як реформатора освіти

Статтю присвячено розкриттю соціокультурних детермінантів становлення поглядів В.Х. Кіпатріка як засновника методу проєктів, реформатора освіти. Описано, пояснено та спрогнозовано перспективи подальшого використання найбільш значущих наукових досягнень вченого. Показано вплив на освітні парадигми сучасності новаторських ідей освітянина в американській педагогічній думці, сформульованих у руслі прагматичної педагогіки Дж. Дьюї.

Ключові слова: педагог-реформатор, засновник, метод проєктів, послідовник, прагматична педагогіка.

Курінна А.Ф. Підготовка вчителів-словесників до словоцентрично зорієнтованого навчання засобами лінгвосинергетики

Визначено шляхи підготовки вчителів-словесників до словоцентрично зорієнтованого навчання засобами лінгвосинергетики в межах роботи обласної творчої групи.

Ключові слова: словоцентрично зорієнтовані навчання, лінгвосинергетика, вчителі-словесники.

Лебедєва В.В. Навчально-пізнавальна діяльність як підґрунтя формування професійного статусу майбутнього вчителя

У статті розглянуто суть навчально-пізнавальної діяльності як підґрунтя формування професійного статусу майбутнього вчителя. Охарактеризовано основні ознаки навчально-пізнавальної діяльності майбутнього вчителя.

Ключові слова: навчально-пізнавальна діяльність, професійний статус майбутнього вчителя.

Мальнєва О.В. Творчий компонент професійно-етичної культури майбутнього вчителя

У статті розглянуто суть понять “творчість” і “педагогічна творчість”, “здібності”. Виділено показники й критерії професійно-етичної культури вчителя.

Ключові слова: творчість, педагогічна творчість, здібності.

Манохіна І.В. Ділова гра як ефективний метод підготовки майбутніх соціальних педагогів

Здійснено порівняльний аналіз наукового трактування поняття “ділова гра” різними дослідниками та науковцями, проаналізовано переваги використання ділової гри як оптимального методу підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Ключові слова: ділова гра, соціальний педагог, діти-сироти.

Маркова В.М. Актуалізація професійного зростання як умова успішності діяльності вчителя

У статті розглянуто питання актуалізації професійного зростання вчителя як наявність постійного прагнення до самовдосконалення, що здійснюється шляхом самоактуалізації потенційних індивідуальних можливостей особистості, а також через використання можливостей системи підвищення кваліфікації вчителів у системі неперервної освіти.

Ключові слова: актуалізація, професійне зростання, успішність, діяльність, самоактуалізація.

Марчук І.П. Методика написання студентами наукової статті іноземною мовою за результатами науково-дослідної роботи

У статті запропоновано методику написання студентами наукової статті за результатами науково-дослідної роботи.

Ключові слова: наукове дослідження, методика написання, наукова стаття.

Матвєєва О.О. Елементи педагогічної діагностики в освітній практиці середньовіччя

У статті розкрито значення та особливості процедур педагогічної діагностики в освітній практиці середньовіччя. Проаналізовано засоби поточного, підсумкового та рубіжного контролю, форми та методи контролю засвоєння знань і перевірки їх якості.

Ключові слова: педагогічна діагностика, середньовіччя, форми та методи контролю засвоєння знань.

Міронова М.Ю. До проблеми мотивації навчання майбутніх фахівців з психології в умовах післядипломної перепідготовки

У статті розглянуто актуальні питання мотивації студентів в післядипломній перепідготовці психологів у ВНЗ. Обґрунтовується необхідність обліку мотивації студентів для поліпшення післядипломної освіти психологів.

Ключові слова: післядипломна перепідготовка психологів, післядипломна освіта, мотив, мотивація учіння.

Морохов Г.О. Зміст та особливості застосування методу мультимедіа-візуалізації у професійній підготовці майбутніх менеджерів

У статті розглянуто зміст та особливості застосування методу мультимедіа-візуалізації у професійній підготовці майбутніх менеджерів організацій.

Ключові слова: мультимедіа, метод мультимедіа-візуалізації, професійна підготовка, менеджери організацій.

Москаленко О.І. Технологія формування мотивації до професійного спілкування у майбутніх пілотів міжнародних авіаліній

Статтю присвячено розгляду технології навчання, що реалізується через упровадження дидактичної моделі навчальної діяльності при формуванні мотивації до професійного спілкування в майбутніх пілотів міжнародних авіаліній у льотних навчальних закладах, яка має на меті підвищення рівня мотивації курсантів-пілотів до вивчення професійно орієнтованої англійської мови.

Ключові слова: технологія навчання, дидактична модель, професійне спілкування пілотів, мотивація.

Москальова Л.Ю. Особистісні детермінанти майбутніх учителів у період дорослішання

У статті розкрито особливості змін, що зумовлені віковими та особистісними характеристиками майбутніх учителів у період дорослішання. Проаналізовано ряд специфічних рис, що є важливими для побудови навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: виховання, період дорослішання, майбутні вчителі.

Мусаєв К.Ф. Систематизування досліджень щодо розвитку технічних здібностей

Розглянуто класифікацію та особливості технічних здібностей у дослідженнях різних учених-педагогів. Проаналізовано та систематизовано визначення й розвиток технічних здібностей в учнів основної школи у позашкільній діяльності.

Ключові слова: категорія “здібностей”, технічні здібності, психічні властивості учнів основної школи у позашкільній технічній діяльності.

Ніколенко Л.М. Визначення поняття позааудиторної діяльності, спрямованої на реалізацію комунікаційного потенціалу студентського об'єднання

У статті дано визначення “позааудиторна діяльність, спрямована на реалізацію комунікаційного потенціалу студентського об'єднання”, розкрито мету проведення позааудиторної роботи з цього напрямку.

Ключові слова: позааудиторна робота, комунікаційний потенціал, виховання, студентське об'єднання.

Партола В.В. Використання методу проектів як засобу формування інтелектуальних умінь молодших школярів у вальдорфській школі

Проаналізовано застосування методу проектів як ефективного засобу формування інтелектуальних умінь молодших учнів вальдорфської школи. Охарактеризовано основні види проектів, що використовуються в практиці вальдорфської освіти, а саме: ведення учнями “епохального” зошита, проекти з окремих предметів, інди-

відуальні або колективні міжпредметні чи надпредметні проекти. З'ясовано, що використання проектів сприяє системному засвоєнню інтелектуальних умінь, самостійному і творчому їх застосуванню, широкому перенесенню засвоєних умінь у нові ситуації та ін.

Ключові слова: вальдорфська освіта, “епохальний зошит”, метод проектів.

Полубоярина І.І. Проблема виявлення та розвитку обдарованої особистості у США

У статті проаналізовано досвід освітньої політики США стосовно обдарованих молодих людей, виокремлено особливості їх навчання та виховання.

Ключові слова: здібності, обдарованість, освітні програми, індивідуальні плани.

Попик В.А. Формування професійної компетентності педагогів освітніх установ через систему ефективної моделі методичної служби

Проаналізовано зміст методичної діяльності в освітніх закладах, виділені підходи для створення циклічної системи підвищення кваліфікації, визначено блокові моделі з підвищення якості професійної компетентності педагогів у рамках інноваційного розвитку загальноосвітнього закладу.

Ключові слова: компетентність; професійна компетентність педагогів; освітній, методичний, технологічний, рефлексивний компонент; модель; методична служба; методична діяльність; професійне самовиховання, професійна самоосвіта, професійне самонавчання.

Попова О.П. Особливості професійної діяльності майбутніх судноводіїв і сутність їх професійної компетентності

У статті розкрито особливості професійної діяльності судноводія. Визначено сутність професійної компетентності майбутніх спеціалістів морського флоту.

Ключові слова: професійна діяльність, компетентність, компетентнісний підхід, судноводіння.

Портян М.О. Особливості ділових якостей майбутнього вчителя

У статті на основі аналізу наукової літератури розглянуто особливості ділових якостей вчителя, зокрема, відповідальності та організаторських здібностей.

Ключові слова: ділові якості, відповідальність, організаторські здібності.

Приходченко К.І. Молитва як літературний жанр

Досліджено жанр молитви, його використання в різні періоди українськими письменниками у своїй творчості. Проведено компаративний аналіз різновидів молитви.

Ключові слова: молитва, літературний жанр, теологічний рівень, адаптація жанрових ознак сакрального зразка.

Приходченко К.І., Горпинченко Г.В. Системна модель особистості, здатної до прояву художньо-конструкторських здібностей

У статті розглянуто системну модель особистості, здатної до прояву художньо-конструкторських здібностей, зосереджено увагу на формуванні таких відносин зростаючої особистості, основою яких є творчість. Запропонована модель визначає напрями практичної роботи в розвитку творчої особистості молодшого школяра.

Ключові слова: творча діяльність, творча особистість, пізнавальна діяльність, творчі здібності.

Прусак В.Ф. Компоненти екологічної підготовки майбутнього дизайнера на засадах системного підходу

У статті подано теоретичне обґрунтування компонентного складу системи екологічної підготовки майбутнього дизайнера. Висвітлено, що компонентами еко-

логічної підготовки майбутнього дизайнера доцільно обрати екологічні компетенції різного рівня, які формуються у процесі вивчення окремих навчальних дисциплін та інтегруються в екологічну компетентність дизайнера з урахуванням його спеціальності.

Ключові слова: екодизайн, системний підхід, компоненти системи, ключові компетенції, інтегральна екологічна компетентність.

Ревенко І.В. Суть підготовки майбутніх учителів гуманітарного профілю до художньо-естетичного виховання підлітків

У статті розкрито суть підготовки майбутніх учителів гуманітарного профілю до художньо-естетичного виховання підлітків. Проаналізовано сутність поняття “готовність” у сучасній педагогіці.

Ключові слова: психолого-педагогічна готовність, художньо-естетична підготовка.

Рябко І.В. Аксіологічна основа етики державних службовців

У статті розглянуто моральні цінності професійної діяльності державного службовця. Проаналізовано загальнолюдські, суспільні та професійні цінності у його поведінці. З’ясовано, яким вимогам мають відповідати етичні цінності професійної діяльності державного службовця.

Ключові слова: державна служба, професійні цінності, службова етика, професійна мораль.

Сокирко О.С. Особливості методики початкового навчання плавання дітей з порушеннями слуху

При навчанні плавання глухих дошкільників застосовували наочні й практичні методи. Встановлено основні труднощі, які виникали у глухих дітей на заняттях з плавання. Для оптимізації процесу навчання плавання глухих дітей 5–6 років було застосовано експериментальну систему жестів.

Ключові слова: плавання, навчання, глухі дошкільники, водне середовище, плавальні вміння.

Сошенко С.М., Пилипенко М.М. Урахування індивідуальних особливостей абітурієнтів у процесі довузівської підготовки

Охарактеризовано умови освітньої діяльності в процесі довузівської підготовки; якісний склад контингенту. Обґрунтовано необхідність урахування індивідуальних особливостей абітурієнтів у навчальному процесі. Розглянуто успішність абітурієнтів з використанням методів і форм навчання відповідно до характеристики групи та специфіки довузівської підготовки.

Ключові слова: індивідуальні особливості абітурієнтів, інтерактивні методи навчання, індивідуалізація і диференціація, довузівська підготовка.

Степанюк К.І. Інноваційні методи формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи

У статті подано загальну характеристику інноваційних методів. Описано потенційні можливості кожного методу для ефективного формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: метод, інноваційне навчання, інноваційні методи, метод проєктів, кейс-метод, ділова гра, ігрове проєктування, метод дискусії, метод комп’ютерної підтримки.

Сущенко Л.О. Навчальний діалог як чинник успішної гуманістично зорієнтованої взаємодії викладача й студента

У статті розкрито та проаналізовано наукові засади процесу організації навчального діалогу як чинника успішної гуманістично зорієнтованої взаємодії викладача й студента.

Ключові слова: діалог, навчальний діалог, взаємодія, гуманізм, комунікативна особистість.

Сущенко Т.І. До проблеми модернізації системи підвищення кваліфікації викладачів вищої школи

У статті обґрунтовано необхідність наукового пошуку відповіді на питання, якою має бути в Україні система підвищення кваліфікації викладачів вищої школи.

Ключові слова: модернізація, система підготовки та підвищення кваліфікації, викладач вищої школи.

Табінська С.О. Постановка проблеми формування підприємницької компетентності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі гуманітарної та соціально-економічної підготовки

У статті розглянуто понятійні конструкти з проблеми підприємницької компетентності майбутніх учителів фізичного виховання. Обґрунтовано актуальність розробки педагогічних умов формування підприємницької компетентності у майбутніх учителів фізичного виховання. Обрано найбільш імовірну сферу втілення авторської концепції – цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Ключові слова: компетентнісний підхід, вчитель фізичного виховання, професійна підготовка, цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки, підприємницька компетентність.

Таран І.В. Застосування особистісно орієнтованого навчання в процесі підготовки майбутніх учителів як засіб розвитку особистості педагога

У статті розкрито сутність понять “особистісно орієнтоване навчання”, “індивідуальний освітній маршрут”. Виділено основні етапи, принципи індивідуального освітнього маршруту, які дають змогу коректувати навчально-виховний процес. Визначено особливості проектування індивідуального освітнього маршруту студентів.

Ключові слова: особистісно орієнтоване навчання, індивідуальний освітній маршрут.

Ткач Г.В. Питання вивчення та розповсюдження передового педагогічного досвіду на сторінках педагогічної преси 50-х рр. ХХ ст.

Стаття присвячена проблемі вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду. Визначено особливості поглядів учених на питання з'ясування сутності передового педагогічного досвіду, його поширення і впровадження в практику роботи навчальних закладів. Визначено основні методи та принципи вивчення передового педагогічного досвіду.

Ключові слова: передовий педагогічний досвід, педагоги-новатори, навчально-виховний процес, вища освіта, функції, методи.

Токарєва А.В. До проблеми формування міжкультурної компетенції студентів українських ВНЗ

У статті проаналізовано сучасні підходи до проблеми міжкультурної комунікації. На основі аналізу визначено поняття “міжкультурна компетенція” та “формування міжкультурної компетенції”.

Ключові слова: міжкультурна компетенція, формування міжкультурної компетенції, міжкультурна комунікація.

Фомін В.В. Роль спецкурсу “Теорія і методика співпраці ДНЗ з родинами” у професійній підготовці майбутніх вихователів

Розглянуто роль спецкурсу “Теорія і методика співпраці ДНЗ з родинами” у професійній підготовці майбутніх вихователів. Визначено значущість впровадження цього спецкурсу в навчально-виховний процес вищих педагогічних закладів. Розкрито специфіку викладання цього курсу та висвітлено інтерактивні форми проведення семінарських занять.

Ключові слова: спецкурс, майбутні вихователі ДНЗ, взаємодія, співпраця з батьками, інтерактивні форми.

Фунтікова О.О. Використання моделей у формуванні знань про час у дошкільників

У статті проаналізовано використання системи знаково-символічних, лінійних, циклічних, матеріально-об’ємних моделей у формуванні знань про час у дошкільників. Встановлено, що система моделей сприяє ієрархізації, систематизації знань про час у дошкільників.

Ключові слова: модель, знання про час, дошкільники, навчання дошкільників, засоби навчання

Хаустова О.В. Взаємозв’язок духовної компетентності та духовного потенціалу вчителя

Охарактеризовано духовну компетентність вчителя як різновид його професійної компетентності, що репрезентує готовність до духовного виховання й саморозвитку. Духовна компетентність постає актуальним проявом духовного потенціалу вчителя в професійній діяльності. У статті визначено сутність поняття “духовна компетентність вчителя” як інтегрального особистісного утворення, яке поєднує усвідомлені знання, уміння й навички, цінності, якості, духовний досвід, що дають змогу вчителю розвивати духовний потенціал вихованця та власної особистості. Розглянуто та описано складові духовної компетентності вчителя.

Ключові слова: духовний потенціал учителя, компетентність, духовна компетентність, духовний досвід.

Черемісова І.І. Суть організованості як якості особистості

У статті розглянуто основні напрями існуючої системи виховання в студентів організованості як якості особистості, а також уміння планувати та раціонально використовувати свій час.

Ключові слова: організованість, особистість, планування, спокій.

Черепехіна О.А. Педагогічна підтримка процесів “само-” під час формування професіоналізму майбутніх психологів у вищій школі

У статті обґрунтовано необхідність педагогічної підтримки процесу формування професіоналізму майбутніх психологів. Проаналізовано теоретичні основи цього процесу. Розглянуто процеси “само-” як чинники формування професіоналізму в студентів.

Ключові слова: формування професіоналізму, професійна підготовка психологів у ВНЗ, педагогічна підтримка, процеси “само-”, професіоналізм, майбутній психолог.

Чен Н.В. Інтеграція різних видів мистецтва як основа навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва

У статті розглянуто питання щодо інтеграції навчального матеріалу, ролі інтеграції предметів естетичного спрямування у процесі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Надано приклад творчого завдання.

Ключові слова: інтеграція, інтегровані форми навчання, програми інтегрованих навчальних предметів.

Шаповал О.А. Психолого-педагогічні аспекти проблеми інтересу

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури розглянуто суть, структуру і компоненти інтересу та пізнавального інтересу, показано взаємозв'язок інтересу зі схильностями і здібностями особистості.

Ключові слова: інтерес, пізнавальний інтерес, схильності, здібності.

Шаполова В.В. Проблеми формування та розвитку корпоративної культури у ВТНЗ

У статті визначено поняття “культури” та “корпоративної культури”, розглянуто кілька способів класифікації типів та складу організаційної культури. Виявлено провідну роль корпоративної культури в процесі побудови гармонійної та ефективної системи відносин в організаціях. Проаналізовано шляхи формування та розвитку корпоративної культури у ВТНЗ.

Ключові слова: культура, корпоративна культура, особистість майбутнього фахівця.

Ярославська Л.І. Ефективність дидактичних умов подолання педагогічних бар'єрів: аналіз результатів експерименту

У статті висвітлено надзвичайно актуальну проблему подолання педагогічних бар'єрів у вищій школі. Наведено, проаналізовано та пояснено основні результати експерименту, спрямованого на виявлення впливу дидактичних умов на успішність подолання педагогічних бар'єрів: забезпечення оволодіння суб'єктами навчання інформацією про педагогічні бар'єри та їх подолання у навчальному співробітництві викладачів і студентів; забезпечення набуття суб'єктами навчання практичного досвіду позитивного співробітництва у процесі створення сприятливого емоційно-психологічного клімату на занятті.

Ключові слова: педагогічні бар'єри, дидактичні умови, навчальне співробітництво.